

บทที่ 4

สังคมและวัฒนธรรมที่หล่อเลี้ยงคนบุรีรัมย์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 คนถึงการอนุรักษ์สังคมและวัฒนธรรม
ที่หล่อ ปรากฏว่ามีสังคมและวัฒนธรรมที่ชาวโหล้อในหมู่บ้านแม่สาว อ.สะเมิง จ. เชียงใหม่
ยังคงปฏิบัติอยู่ดังต่อไปนี้ .-

ความเชื่อ	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติ และศรัทธา	เคยประสบ พบเห็น	ทำตาม คำบอก	ทำตาม ประเพณี
1. สระผมในวันข้างขึ้น หรือ แรม 7 คำ และ 14 คำ	62.93%	34%	17%		13%
2. การจัดงานพิธีกรรม ต่างๆ ควรหาฤกษ์ ยามก่อน	94.95%	44%			44%
3. อันตรที่เด็กใช้ขวานคอก นั้นช่วยป้องกันภัย อันตรายได้	81.08%	35%	24%	14%	19%
4. คาถาเสวดีเป็นของ ศักดิ์สิทธิ์ สามารถ ป้องกันมิให้ผีปศาจเขา มารบกวนได้	73.97%	23%	21%		29%
5. การทำบุญเป็นกุศลจะทำให้ โคขุนสวรรค์เมื่อตายและ ทำให้ดวงวิญญาณของ บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ได้รับประทานอาหาร	91.78%	40%		24%	42%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติและศรัทธา	เคยประสบพบเห็น	ทำตามชาวบ้าน	ทำตามประเพณี
6. ทุกหมู่บ้านต้องมีศาลของผีบ้านหรือหอบ้าน	81.05%	36%	33%		32%
7. ไม่ควรเอาพระพุทธรูปไว้ในบ้าน ควรไว้ที่วัดมากกว่า ในบ้านมีเทวคาเรือนเป็นคู่ปกปักรักษา	55 %	22%	18%		13%
8. นอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตกหรือทิศเหนือจะช่วยให้เจริญ	75 %	32%	14%	24%	16%
9. การอาบน้ำสัมน้อยสามารถรักษาโรคได้จะปลอดภัยจากภูติผีปีศาจ.	82%	37%	16%	18%	28%
10. นับถือพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการนับถือผี	77 %	40%	13%		29%
11. อาหารทุกชนิดที่รับประทานมักใส่ถ้วยเหลือง	61 %	30%	21%		
12. มีน้ำพริกกับผักนึ่ง เป็นอาหารประจำสำหรับ	85%	61%	23%		
13. รับประทานข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก	95 %	75%	15%		16%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติ และศรัทธา	เคยประสบ พบเห็น	ทำตาม คำบอก	ทำตาม ประเพณี
14. อาหารที่ชอบคือ ประเภทลาบ แกงอ่อม และ ซ้า	84 %	62%	22%		
15. นิยมคั้นน้ำซ้าที่เค็ม เกลือเม็ดน้อยเพื่อให้ เกิดรสเค็ม	61 %	36%	19%		
16. ไม่ชอบอาหารที่มีกะทิ	52 %	36%	14%		
17. ใช้ขันโตกวางภาชนะ ใส่อาหารเวลา รับประทานอาหาร	77 %	49%	24%		12%
18. หลังรับประทานอาหาร หรือเวลาว่างมักรับ ประทานหมาก หรือ เมี่ยง เป็นของขบเคี้ยว	76 %	45%	27%		
19. นิยมสูบบุหรี่	56 %	39%	16%		
20. ที่ดินบนโคกบ้านจะวาง คันท่อใส่น้ำพร้อม กระบวยไว้สำหรับ ล้างเท้า	70 %	43%	25%		13%
21. นิยมสร้างบ้านใต้ถุนสูง	78 %	47%	31%		12%
22. มีระเบียงที่บันไดบ้าน เรียกว่าค่อมแหลนมี้ นอกชานและมีหมอนน้ำที่ วางไว้บนราวสูง ประมาณ 1.5 เมตร	73 %	44%	30%		13%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติและศรัทธา	เคยประสบพบเห็น	ทำตามคำบอก	ทำตามประเพณี
23. ที่บ้านจะมีธงข้าวอยู่ที่ศาลหรือติดกับตัวบ้าน	74 %	42%	28%		14%
24. บ้านมีลักษณะหลังคาจั่วมุงควายใบคาหรือกระเบื้องดินเผาหรือไม่เป็นเกล็ด	69 %	37%	35%		
25. ที่บ้านมีหมอน้ำลาหรือกาน้ำชาตั้งอยู่ริมเตาไฟเสมอ	61 %	33%	31%		
26. จะช่วยเพื่อนบ้านในการประกอบอาชีพ เช่น การลงแขก	84 %	54%	23%		17%
27. นิยมใส่ต่างหู เจาะหูใส่กำไล (ทองไม)	55.55%	21%	23%		17%
28. ถ้ามีงานศพหรืองานแต่งงานหรืองานบวชคนในหมู่บ้านจะไปช่วยงานเสมอ	99 %	63%	20%		34%
29. เมื่อมีบุคคลใดในบ้านเจ็บป่วยมักจะใช้ยาสมุนไพรหรือใช้วิธีทางไสยศาสตร์รักษา	64 %	36%	20%		12%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติและศรัทธา	เคยประสบพบเห็น	ทำตามคำบอก	ทำตามประเพณี
30. มักจะใช้เวลาช่วงหลังรับประทานอาหารเย็นถึงเข้านอนในการทำงานเล็กๆน้อยๆ	88 %	66%	25%		
31. มักใช้มะกรูดและน้ำขาวขาวสระผม	71 %	39%	28%		
32. เมื่อหญิงคลอดบุตรแล้วจะต้องอยู่ที่ไฟที่เรียกว่า "กำเขิน" เป็นเวลา 1 เดือน	90 %	45%	30%		20%
33. จะมีพิธีตักเกิดคือไล่แม่เกิดหรือมีปีศาจที่จะมารบกวนเด็ก	57 %	26%	21%		
34. เวลาคลอดจะนั่งคลอด	59 %	23%	35%		
35. เด็กที่ไม่แข็งแรงสามวันครึ่งวันไซ้ทองทำพิธีสวดเอาขวัญ	74 %	35%	31%		22%
36. ตามีคนไม่สบายจะทำพิธีเรียกขวัญส่งเคราะห์เป็นการมีมือให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บ	86 %	37%	31%		32%
37. เด็กผู้ชายอายุตั้งแต่ 8-10 ปี และไม่เกิน 15-16 ปี จะบวชเณร	89 %	44%	44%		44%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติ และอัตรา	เคยประสบ พบเห็น	ทำตาม คำบอก	ทำตาม ประเพณี
38. ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นในบ้าน เช่น แร้งมาเกาะหลังคาบ้าน ชาวสารงอกเป็นคันขาวหรือคนในบ้านผลัดกันเจ็บป่วยจะต้องทำพิธีส่งเคราะห์เรือน	70 %	31%			25%
39. เมื่อถึงประเพณีสังกรานต์จะมีการยิงปืนไล่ผีปีศาจในวันสังขารล่อง	96 %	39 %	24%		50%
40. จะมีการเอาหมอนหนุนไปซัดกลางห่าความสะอาดรวมทั้งชำระล้างร่างกายให้สะอาดในวันสังขารล่อง	96 %	59%	21%		33%
41. จะมีการขนทรายเข้าวัดและรดน้ำคำหัวในวันเนา	96 %	44 %			58%
42. จะมีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วในวันพฤหัสบดี	96 %	53%			44%
43. วันที่ถัดจากวันพฤหัสบดีเรียกว่าวันปากผีจะมีพิธีส่งเคราะห์หมู่บ้านหัววัด	97 %	52%			50%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติ และศรัทธา	เคยประสบ พบเห็น	ทำตาม คำบอก	ทำตาม ประเพณี
44. จะมีประเพณี เคนม้หาชาติ ที่หมู่บ้านแม่สาม อ.สะเมิง ทุกปี	76 %	31%	33%		26%
45. จะมีประเพณีทำบุญในแก มูลวงลับไปแล้ว	84 %	41%	23%		36%
46. มีประเพณีทอดผ้าป่าที่ หมู่บ้านแม่สาม	99 %	58%	25%		23%
47. ที่หมู่บ้านมีประเพณีการ ถวายทานอุปถุค	99 %	55%	25%		36%
มีการทำบุญในเทศกาล ออกพรรษาและเข้าพรรษา	95 %	48%			58%
48. มีงานทานสลากภัตใน เดือนสิบสอง เพื่ออุทิศให้ บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว	94 %	53%	18%		45%
49. ที่หมู่บ้านแม่สามมีป่าช้า หลายแห่งแยกตามประเภท ของคนตาย เช่น ค่ายโง ภิกษุ สามเณร คนต่างเมือง	58 %	23%	21%		25%
50. จะแต่งกายด้วยชุดสีค้ำหรือ ขาวและมีผ้าขาวพันรอบแขน แบบไว้ทุกข์ไปงานศพ	70 %	33%	26%		23%

	ปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติ และศรัทธา	เคยประสบ พบเห็น	ทำตาม คำบอก	ทำตาม ประเพณี
51. ในชบวนแห่ศพจะมีคนเดิน นำหน้าชบวน เรียกว่า "คนแบบออนหน้า" ซึ่ง จะ แต่งกายถือธง หูกิ่ง ไม้ไผ่	78 %	27 %	41%		29%
52. ถ้าผู้ตายเป็นเด็กจะใช้ เสื่อห่อ แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ หรือคนแก่ห่อ ชายและหญิง จะเอาศพใส่โลง	79 %	22%	45%		22%
53. การแต่งงานนิยมจัดที่ บ้านฝ่ายหญิง	84 %	30%	42%		30%
54. ไม่นิยมจัดงานแต่งงานใน ระหว่าง เข้าพรรษา	52 %	16%			20%
55. ในพิธีแต่งงานถ้าเจ้าบ่าว เป็น คนมาจากถิ่นอื่นต้อง เสียค่าไชยประคุมเมือง ประคุมาน และประคุมเรือน	65 %		55%		10%
56. นิยมจัดพิธีแต่งงานใน เวลากลางวัน	80 %	29%	48%		
57. จะมีพิธีทำขวัญในงาน แต่งงานด้วย	95 %	42%	31%		42%

	ยังปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติและศรัทธา	เคยประสบพบเห็น	ทำตามคำบอก	ทำตามประเพณี
58. ในงานขึ้นบ้านใหม่จะมีพิธีทำขวัญด้วย	98 %	51%	26%		46%
59. เมื่อมีคนใดคนหนึ่งในบ้านไม่สบายจะจัดประเพณีทำขวัญ	60 %	38%	24%		25%
60. หลังพิธีศพแล้ว 3 วันจะจัดประเพณีทำขวัญ	63 %	25%	24%		27%
61. เมื่อมีเด็กเกิดใหม่ในหมู่บ้านจะจัดพิธีทำขวัญ	54 %	20%	21%		17%
62. มีพิธีเลี้ยงผีหมู่บ้านที่เรียกว่า พิธีกรรมบ้านหรือเควาคาเลื้อบ้านปีละ 1 ครั้ง	89 %	38%	25%		38%
63. ในเทศกาลปีใหม่มจะมีพิธีทำขวัญข้าว	66 %	35%	18%		23%
64. ในเดือนยี่เป็งจะมีประเพณีทานก๋องพัน	71 %	28%			44%
65. เมื่อมีแขกมาเยือนที่บ้านจะต้อนรับแขกตามฐานะ เช่น เอาเสื่อหรือผ้าอย่างตีมาปูให้นั่ง มีหมากบู่หรือน้ำชา ขนมและผลไม้ มาเลี้ยง	89 %	48%			24%

	ยังปฏิบัติอยู่	เหตุผลที่ยังคงอนุรักษ์ไว้			
		เคยปฏิบัติ และศรัทธา	เคยประสบ พบเห็น	ทำตาม คำบอก	ทำตาม ประเพณี
66. จะมีการเล่นดอกไม้เพลิง หรือบั้งไฟในประเพณี สงกรานต์	90 %	33%	27%		51%
67. ยังมีการพ่อนคาบอยู่	84 %		71%		
68. "หื้อปลุกไม้ส้มฝาค ของหวาน "	60 %	25%	20%		
69. "หื้ออู่ก่าจำ"	63 %	30%	20%		
<u>วรรณกรรม</u>					
1. เรื่องที่รู้จักคือ "จำปาสี่ตน"	62 %		50%		

เปรียบเทียบเหตุผลที่ไหล่ต่างวัย อนุรักษ์สังคมและวัฒนธรรมทั้ง เกม

เหตุผล \ ระบุอายุ	อายุ 30 ปี ลงมา	อายุ 30-50 ปี	อายุ 50 ปี ขึ้นไป	รวม	ไค-สแควร์
เคยปฏิบัติและศรัทธา	953	2019	2007	4979	141.00
เคยประสบพบเห็น	932	1775	1232	3939	
ทำตามคำบอก	304	353	320	977	
ทำตามประเพณี	726	1183	1033	2942	
รวม	2915	5330	4592	12837	

จากตารางค่า ไค-สแควร์ มากกว่า 16.81 แสดงว่า ไหล่ระบุอายุ
ต่างกับกับเหตุผลที่อนุรักษ์สังคมวัฒนธรรมทั้ง เกมสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
นั่นคือ ชาวไหล่ที่มีระบุอายุต่างกันมีเหตุผลในการอนุรักษ์สังคมวัฒนธรรมทั้ง เกมต่างกัน

เปรียบเทียบ เหตุผลที่ไถ่ต่าง ระดับการศึกษาอนุรักษสังคมวัฒนธรรมทั้ง ๒ เถิม

เหตุผล \ ระดับการศึกษา	ไม่ได้เข้า โรงเรียน	จบชั้น ประถม ศึกษา	สูงกว่าชั้น ประถม ศึกษา	รวม	ไค-สแควร์
เคยปฏิบัติและศรัทธา	910	3483	597	4972	
เคยประสบพบเห็น	499	3070	486	4055	
ทำตามคำบอก	210	622	208	1040	251.48
ทำตามประเพณี	279	2390	331	3000	
รวม	1898	9565	1604	13607	

จากตารางค่า ไค-สแควร์ มากกว่า 16.81 แสดงว่า ไถ่ต่างระดับการศึกษากับเหตุผลที่อนุรักษสังคมและวัฒนธรรมทั้ง ๒ เถิมสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ไถ่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเหตุผลที่อนุรักษสังคมและวัฒนธรรมทั้ง ๒ เถิมต่างกัน